

Sygn. akt IV KS 2/23

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SN Wiesław Kozielowicz

w sprawie **T. K.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 28 lutego 2023 r.

skargi Prokuratora Rejonowego Częstochowa - Południe w Częstochowie

na wyrok Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 24 listopada 2022 r., sygn. akt VII Ka 828/22

uchylający wyrok łączny Sądu Rejonowego w Częstochowie

z dnia 29 sierpnia 2022 r., sygn. akt IV K 248/22

postanowił:

1) oddalić skargę;

**2) kosztami sądowymi w przedmiocie skargi obciążyć Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Częstochowie wyrokiem z dnia 24 listopada 2022 r., sygn. akt VII Ka 828/22, uchylił wyrok łączny Sądu Rejonowego Częstochowie z dnia 29 sierpnia 2022 r., sygn. akt IV K 248/22, i sprawę T. K., w przedmiocie wydania wyroku łącznego przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Częstochowie.

Skargę na powyższy wyrok Sądu Okręgowego w Częstochowie złożył Zastępca Prokuratora Rejonowego Częstochowa - Południe w Częstochowie zarzucając temu orzeczeniu naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. polegające na uchyleniu wyroku Sądu I instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, w

sytuacji gdy okoliczności wskazane w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego nie generują konieczności wydawania orzeczenia kasatoryjnego, albowiem nie ma konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego na nowo w całości.

Podnosząc ten zarzut wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie i przekazanie przedmiotowej sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skargę prokuratora należy uznać za niezasadną.

Podstawą skuteczności nadzwyczajnego środka zaskarżenia uregulowanego w art. 539a § 1 k.p.k. jest wykazanie (po myśli § 3 tego przepisu), że wydanie – na etapie postępowania apelacyjnego – orzeczenia kasatoryjnego naruszało art. 437 k.p.k. [w rzeczywistości chodzi o art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. – zob. D. Świecki (w:) D. Świecki (red.): Kodeks postępowania karnego. Komentarz do zmian 2016, Warszawa 2016, s. 590] lub też, że przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Jednocześnie warto przypomnieć, że stosownie do treści art. 437 § 2 k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Autor skargi wywodzi, że w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy w Częstochowie, nie naruszając zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego, mógł wydać orzeczenie (reformatoryjne) po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego i derogować dostrzeżone uchybienia. Rzecz jednak w tym, co zasadnie wykazał w swym uzasadnieniu Sąd Odwoławczy, iż konieczność ponowienia przewodu sądowego w całości rzeczywiście zaistniała w przedmiotowej sprawie, a podyktowana była zarówno skalą uchybień Sądu I instancji, jak i specyfiką postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Trafnie zauważył Sąd Okręgowy w Częstochowie, że kolejne zmiany przepisów o postępowaniu odwoławczym, jakich dokonywano po 2015 r. i dostrzegalne dążenia ustawodawcy do reformatoryjności postępowania odwoławczego nie mogą skutkować zastąpieniem sądu *meriti* w procedowaniu co do istoty sprawy. To zawsze było i jest rolą Sądu I instancji, albowiem w ten właśnie sposób realizuje się

gwarantowana stronom konstytucyjnie realna dwuinstancyjność postępowania, skoro tylko od orzeczenia tego właśnie sądu stronom przysługuje środek odwoławczy. Tylko orzeczenie sądu pierwszej instancji może być kwestionowane przez stronę niezadowoloną z wyroku w zwykłym trybie odwoławczym, zaś orzeczenie sądu odwoławczego co do zasady nie podlega zaskarżeniu. Słusznie też podniesiono, że w przypadku niniejszej sprawy zmiana zaskarżonego wyroku w postępowaniu odwoławczym oznaczałaby ukształtowanie nowej kary łącznej (lub kar łącznych) w oparciu o znacznie szerszy zakres skazań za przestępstwa popełnione w dłuższym okresie, niż rozważał Sąd Rejonowy w Częstochowie. Wówczas zaś ani podstawa łączenia kar, ani wymiar kary łącznej (który w obu apelacjach jest przede wszystkim kwestionowany) nie podlegałyby już zaskarżeniu w trybie zwykłego środka odwoławczego. Sąd Okręgowy w Częstochowie zasadnie także zwrócił uwagę na specyfikę postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego, która wiąże się ze szczególnym przebiegiem rozprawy i przewodu sądowego. W postępowaniu tym dowody z reguły przeprowadza się z urzędu, i są to głównie dokumenty, a osobowe źródła dowodowe to zazwyczaj oskarżony, który może złożyć wyjaśnienia. Zakres badania warunków łączenia kar wynika z karty karnej, informacji o odbytych karach, danych zawartych w opinii o skazanym, ale przede wszystkim z akt spraw karnych, w których doszło do wydania wyroków skazujących, a akta te muszą być załączone i ujawnione na rozprawie. Dopiero w oparciu o treść tych prawomocnych wyroków można ustalić, jaka jest data popełnienia przestępstwa, a tym samym określić, które przestępstwa zostały popełnione zanim zapadł pierwszy wyrok. Sąd Okręgowy w Częstochowie słusznie zatem wskazał na konieczność ujawnienia wszystkich skazań i uwzględnienia przy wyrokowaniu zarówno kar wymierzonych tymi wyrokami, jak i czasu popełnienia poszczególnych przestępstw, ich prawnej kwalifikacji i podstawy skazania. To wszystko bowiem ma znaczenie zarówno dla oceny warunków łączenia kar, jak i właściwego uwzględnienia dyrektyw wymiaru kary, w tym ustalenia związku przedmiotowego i zbieżności czasowej, zachodzących pomiędzy kolejnymi przestępstwami, za które orzeczono kary podlegające łączeniu.

Nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w Częstochowie ograniczył postępowanie dowodowe tylko do niektórych akt spraw,

wymienionych w protokole rozprawy. Sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy, ograniczając badanie warunków kary łącznej jedynie do kar podlegających jeszcze wykonaniu, nie dostrzegając, że skazany odbył już kary pozbawienia wolności o łącznej długości 2 lata i 7 miesięcy, ograniczając swe ustalenia w zakresie wykonania kary pozbawienia wolności do tego tylko, że od 11 listopada 2019 r. skazany T. K. odbywa karę łączną 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności z punktu 1 wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Częstochowie z 18 kwietnia 2018 r. sygn. IV K 490/17. Wreszcie, nie sprawdził Sąd Rejonowy w Częstochowie możliwości ustalenia kar łącznych w oparciu o regułę chronologii skazań i przestępstw, a tym samym zignorował zasadę wyrażoną w art. 4 § 1 k.k. nakazującą stosowanie ustawy względniejszej dla skazanego. Wszystko to uzasadniało potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie I instancji.

Z tych względów orzeczono, jak na wstępie.